

РЕФЕРЕНДУМ ЯК ОДИН
ІЗ СПОСОБІВ
БЕЗПОСЕРЕДНЬОГО
ВОЛЕВИЯВЛЕННЯ
НАРОДУ

Референдум – це важлива форма безпосередньої демократії, що полягає в проведенні голосування, шляхом якого приймаються рішення з будь-яких питань державного або самоврядного характеру, за винятком тих, котрі згідно із законом не можуть бути винесені на референдум.

Плебiсцiт — це всенародне голосування з питання державної приналежності певної території або політичної долі держави. Хоча в деяких країнах (Бразилія, Пакистан) плебісцитом називають будь-який обов'язковий референдум.

У міжнародному праві плебісцит розглядається як один із видів народного голосування, що застосовується при опитуванні населення певної території щодо її належності тій чи іншій державі. Одночасно в літературі висловлюється позиція, що ніякої відмінності між референдумом і плебісцитом у формально-юридичній площині немає.

Чинним законодавством
передбачено три види
референдумів в Україні:

Всеукраїнський
референдум

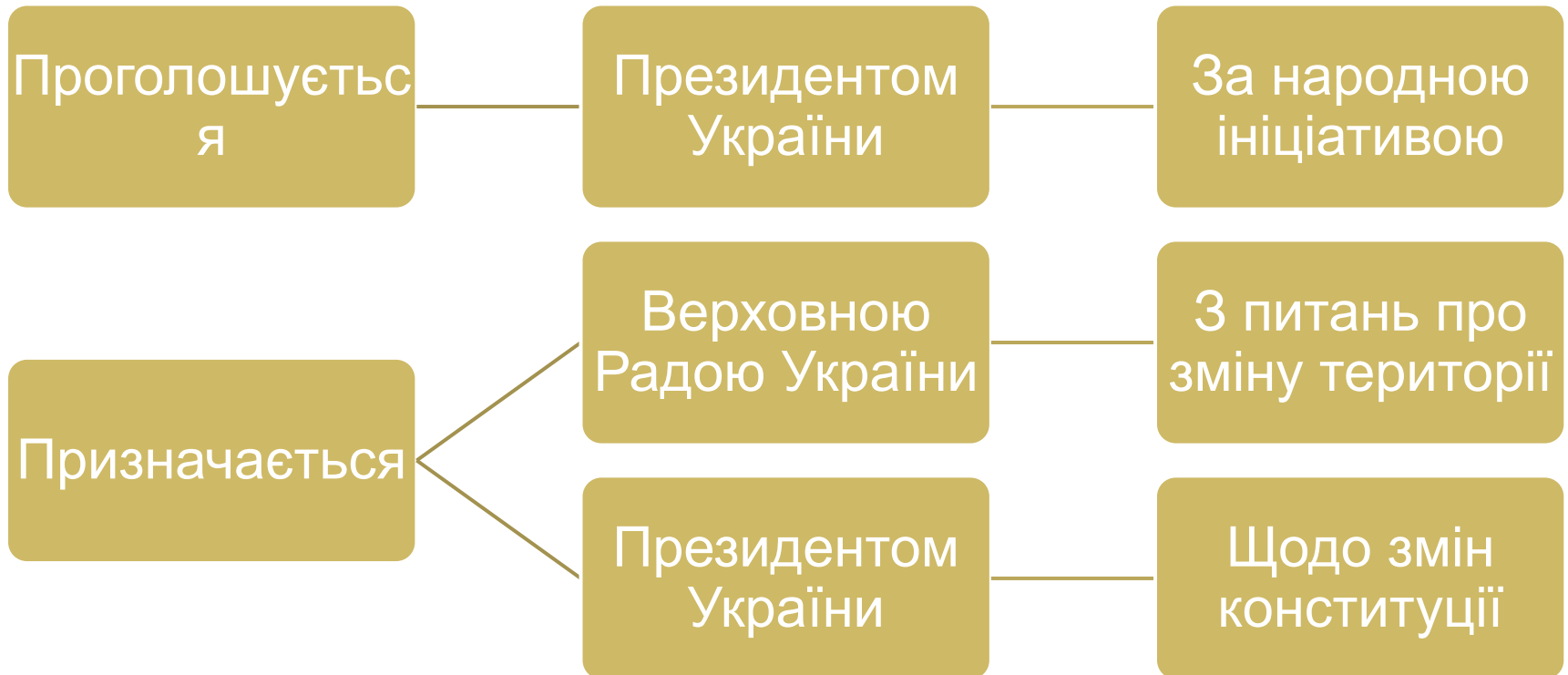
референдум
Автономної
Республіки
Крим

місцеві
референдуми

Всеукраїнський референдум -
це всенародне голосування з
важливих загальнодержавних
питань (голосування в межах цілої
держави)

Всеукраїнський референдум

Дата проведення Всеукраїнського референдуму призначається не раніше трьох і не пізніше чотирьох місяців, а місцевого референдуму - не раніше місяця і не пізніше двох від дня прийняття рішення про проведення референдуму.

Предметом референдуму є питання, що виноситься на обговорення, або сукупність запропонованих варіантів кількох питань. Конституція України визначає межі застосування всеукраїнського референдуму, зокрема його предметом не можуть бути питання податків, бюджету та амністії.

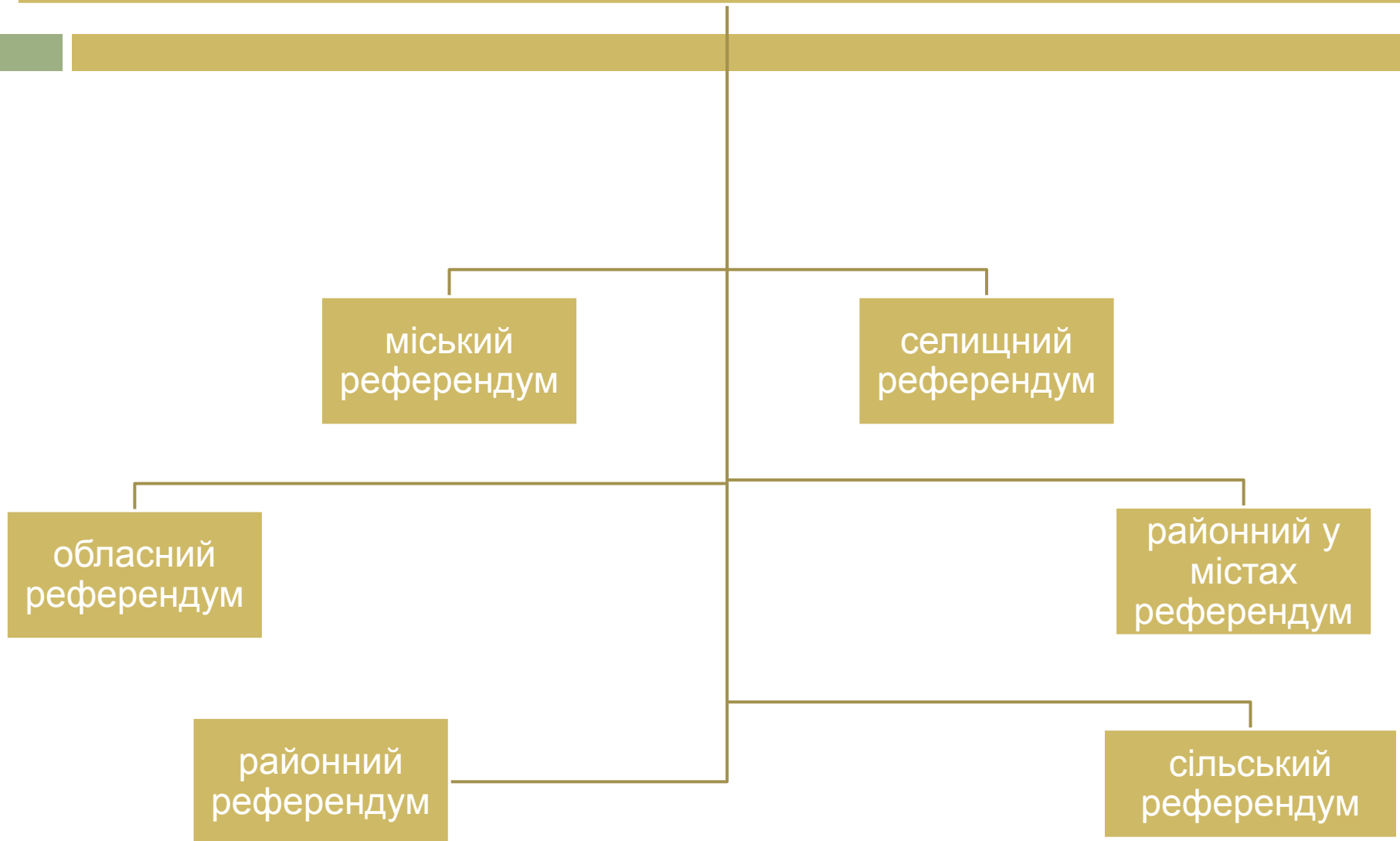

**Референдум Автономної
Республіки Крим - це вирішення
важливих питань шляхом
голосування в територіальних
межах автономії.**

Місцеві референдуми - це
голосування громадян з важливих
питань місцевого значення, які
проживають в межах окремих
адміністративно-територіальних
одиниць.

Місцеві референдуми можна поділити на:

Конституція України встановлює,
що право голосу на
референдумах мають громадяни,
які досягнули 18 років (ч. 1 ст. 70)

Будь-яке пряме або непряме обмеження прав громадян України на участь у референдумі залежно від походження, соціального і майнового стану, расової і національної належності, статі, освіти, мови, ставлення до релігії, політичних поглядів, роду і характеру занять забороняються.

Громадянам, політичним партіям, громадським організаціям, масовим рухам, трудовим колективам надається право безперешкодної агітації за пропозицію про оголошення референдуму, за прийняття закону або іншого рішення, що виноситься на референдум. В день проведення референдуму будь-яка агітація забороняється.

Голосування під час референдуму є таємним, тобто контроль за волевиявленням громадян не допускається.

Громадяни беруть участь у референдумі на рівних засадах. Кожний громадянин має один голос. Референдум є прямим - громадяни беруть участь у референдумі безпосередньо.

У референдумах не беруть участі психічно хворі громадяни, визнані судом недієздатними.

Класифікація референдумів:

За юридичною силою:

- ❖ Консультативний (проводиться з метою виявлення позицій виборців)
- ❖ Імперативний (рішення мають обов'язковий характер)

Класифікація референдумів:

За територію проведення:

- ❖ Загальнодержавний
- ❖ Місцевий

Класифікація референдумів:

За способом проведення:

- ❖ Обов'язковий
- ❖ Факультативний (проводиться з питання, що може бути вирішене як референдумом, так і в інший спосіб)

Класифікація референдумів:

За предметом:

- ❖ Конституційний
- ❖ Законодавчий
- ❖ Міжнародно-правовий

Класифікація референдумів:

За ініціатором проведення:

- ❖ З ініціативи органу державної влади або органу місцевого самоврядування
- ❖ Петиційний (на вимогу громадян)

Класифікація референдумів:

За характером рішення:

- ❖ Затверджуючий
- ❖ Скасовуючий

Організація референдуму та голосування на ньому подібні до виборів, за винятком того, що виборець голосує не за кандидата або список кандидатів, а за пропозицію, яка містить проект рішення з певного питання.

Питання, що виносяться на референдум, можуть бути по-різному сформульовані. Виділяють два типи формул:

Перший

- Являє собою звернене до виборця запитання, на яке він повинен відповісти однозначно – “так” або “ні”

Другий

- Передбачає пропозицію виборцеві двох чи більше варіантів відповіді, один з яких він може обрати або відхилити всі.

- ❖ Для проведення голосування і підрахунку голосів під час проведення референдумів територія районів, міст, районів у містах, селищ міського типу і сілрад **ділиться на дільниці для голосування.**
- ❖ Проект закону, рішення вважається ухваленим громадянами на референдумі, **якщо за нього було подано більшість голосів громадян** від числа тих, хто взяв участь у референдумі.
- ❖ Референдум визнається таким, що **не відбувся**, якщо в ньому **взяла участь менша частина громадян**, внесених у списки для голосування, а референдум з питань дострокового припинення повноважень Верховної Ради України та Президента України визнається таким, якщо у ньому взяло участь менше двох третин від загальної кількості громадян, внесених у списки для голосування.
  - ❖ З метою виявлення волі громадян при вирішенні важливих питань загальнодержавного та місцевого значення у передбаченому цим законом порядку можуть проводитись всеукраїнські та місцеві дорадчі опитування громадян України (консультативні референдуми).
- ❖ **Результати дорадчого опитування розглядаються і враховуються при прийнятті рішень відповідними державними органами**

Дякуємо за увагу!